

Н.С. Акімова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ЗНИЖКИ «СКОНТО» І ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Оцінка дебіторської і кредиторської заборгованостей визначається умовами договору між покупцем і постачальником. Ґрунтуючись на даних обліку, підприємство може вибрати оптимальні для його господарської діяльності умови роботи з контрагентами і передбачити їх у договорі, розробити важелі управління заборгованістю.

У країнах з розвинутою ринковою економікою для скорочення термінів погашення заборгованості та для прискорення розрахунків широко розповсюджений спосіб надання знижки за скорочення термінів платежу чи нарахування пені у випадку затримки платежу. Знижки, факт надання яких і їхня сума визначаються вже після продажу (придбання) товарів (продукції) називаються знижки «сконто».

Знижка надана покупцям впливає на прибутковість організації. Надання знижки веде до зниження виторгу від реалізації, але і допомагає скоротити сумнівні борги, сприяє прискоренню платежів, що призводить до скорочення витрат її фінансуванню і стягненню дебіторської заборгованості.

Основною умовою для отримання позитивного економічного ефекту від надання знижок є визначення прийнятної розміру знижки, що забезпечує компроміс між зниженням виторгу й економією витрат.

Аналіз діючих нормативних і законодавчих актів дозволяє констатувати, що облік знижок недостатньо регламентований Планом рахунків, тому що Однак, особливості обліку і регулювання дебіторської і кредиторської заборгованості при розрахунках з покупцями і замовниками, постачальниками і підрядчиками по операціях зі знижками в діючих нормативних і законодавчих актів, а також в Методичних рекомендаціях до Плану рахунків не розкриваються. Для обліку знижок призначений тільки рахунок 704 «Вирахування з доходу», що узагальнює інформацію про надані знижки організаціями роздрібною торгівлі, які застосовують у якості облікових продажні ціни. Спеціального рахунка, на якому б відображалися знижки, надані покупцям у Плані рахунків не передбачено.

В зарубіжній обліковій практиці знижки відображаються на окремих рахунках «знижки з продажу» і «знижки з ціни». В українському обліку прийнятий інший підхід, що не дозволяє

відокремлювати суми знижок, наданих покупцям продукції (товарів, робіт, послуг.)

Для відокремлення економічно однорідної інформації управлінського характеру про знижки, наданих покупцям вважаємо доцільно вважаємо за доцільне ввести в діючий План рахунків вільний рахунок 29 «Знижки, надані покупцям». Для відокремлення різних видів знижок на підприємстві можуть застосовувати субрахунки 29.1 «Знижки з продажів» та 29.2 «Знижки з ціни» (для обліку знижок «сконто»).

Розглянемо відображення в бухгалтерському обліку дебіторської заборгованості надання покупцю знижки в залежності від терміну погашення дебіторської заборгованості в двох варіантах.

Перший варіант – традиційний для обліку дебіторської заборгованості, який не передбачає окремого відображення торгових знижок. При даному варіанті дебіторська заборгованість в момент реалізації товарів відображається в бухгалтерському обліку в повному обсязі, без врахування знижки якою покупець може скористатися. При дотриманні покупцем умови оплати у встановлений договором термін і наданні йому знижки необхідно в наступному відкоригувати дебіторську заборгованість на суму наданої знижки.

Другий варіант полягає в первісному відображенні в бухгалтерському обліку дебіторської заборгованості з урахуванням на окремому рахунку наданої знижки. Таким чином, дебіторська заборгованість відображається в обсязі зобов'язань покупця, який може скористатися наданою системою знижок при оплаті по терміну, установленому договором. Це дозволить відокремити економічно однорідну управлінську інформацію про знижки, наданих покупцям. Якщо ж покупець не скористається наданими знижками, то дебіторська заборгованість збільшується на суму невикористаних знижок.

Таким чином, застосування окремого синтетичного рахунка 29 «Знижки, надані покупцям», дозволить систематизувати інформацію про знижки, що в сучасних умовах господарювання необхідно для управління товарними потоками, дебіторською і кредиторською заборгованістю, кредитною політикою організації.